

באר

ירחון אַעצײַ באר טאַגן טאַפּן ורציו

6

המחיר 50 פרי

אלול תשי"ב

מאת המערכת

החברים מתבקשים להודרו בהעברת חתימותיהם כדי
שלא יחול איחור במשלוח.

התוכן

3	מידות מידול'תחף — י. זוסמן
6	המשמעת בדואר ארה"ב — צ. ברקוני
8	הצעה לשיפור ספר הטלפון — מ. יואלי
10	אגרת לאל עליון (הדואר צוחק) — ד. סדן
12	הדואר במקורות — ר' שמואל
13	הדואר בספרות — ש. אלראי
14	פכים קטנים — ש. ניסנבוים
15	ציון על מצבת קברי — מ. חנין
16	חסכון חובה וביטוח קיבוצי — ר. בן-צבי
17	זוטות
18	מסה ומשם ... — ש. מ. ואל
18	שמעתי ורשמתי ... — ש. אשלאה
19	עובד הדואר וצו השעה — א. גלבוץ
20	מכתבים למערכת

התמונה : פריקת דואר בנמל חיפה
הצילום : לשכת העתונות הממשלתית
מדור הצילומים, ט. בראונר

חבריה המערכת :

ז. אלישיב, י. גליק, י. גרינצולד, מ. ירושלמי, א. ד. קולמן.

דאר

ירחון לעניני דאר, טלגרף, טלפון ורדיו

אלול תשי"ב

שנה א' חוברת ו'

ספטמבר 1952

מדידת מידול-תכף

י. זוסמן

הנידנודים. לכאורה אפשר להקטין פרק זמן זה ככל שרוצים זכר, אמנם, מגיעים אל מושג התכף הרגעי. אין עיון זה מביאנו אל שיטת מדידה מעשית. כבמקרים דומים מתאפשרת המדידה בעקיפין, בהסתמך על תופעות לואי של המידול. נוכל לתאר באופן גראפי את תלות התכף הרגעי בזמן (ראה ציור 1).

התכף הרגעי משתנה בקצב של תכף נמוך בין הגבוי לות $f_c - \Delta f$, $f_c + \Delta f$. נתאר לעצמנו מסננת צרה שאותה אנו מזיגים בסיגנל המתואר. יכולנו לחשוב כי כל מסננת מסוג (1) הנמצאת בתחום שנוי התכף הרגעי מעי בירה אנרגיה מסוימת, ולעומתה כל מסננת מסוג (2) תחסום מהסיגנל העברת אנרגיה כלשהי. אין הדבר כך. הנסיון והניתוח המתימטי מלמדים אותנו כי המסננות המתרכזות סביב אחד התכפים

$$f_c \pm n + f_m \quad ; \quad n = 0, 1, 2, \dots$$

מעבירות שיעור מסוים של אנרגיה, אף אם הן מסוג (2), אך כל מסננת אשר אינה מכילה את אחד התכפים הנ"ל אינה מעבירה ולא כלום.

תפוקתה של כל מסננת תלויה בשלושת המספרים Δf ,

$$f_m, n \text{ ואינה תלויה בתכף הנושא } f_c$$

נידנודי הנושא מכילים בקרבם שיעור קבוע של אנרגיה כל עוד האמפליטודה של הנושא נשארת ללא שינוי. אף שינוי תכף הנושא ללא שינוי האמפליטודה אינו פוגע בשיעור אנרגיה זה. לגבי סיגנל ממודל התכף קיים, איפוא, הכלל: האנרגיה הכלולה בסיגנל אינה תלויה במידול. המידול גורר שינויים אחרים, בעקבותיו מתפזרת האנרגיה על פני מספר אינסופי של תכפים חדשים, "התכפים הצדדיים". עם המידול מודקפים לצדו של הנושא התכפים הצדדיים הנבדלים ממנו בכפל שלם של תכף המידול.

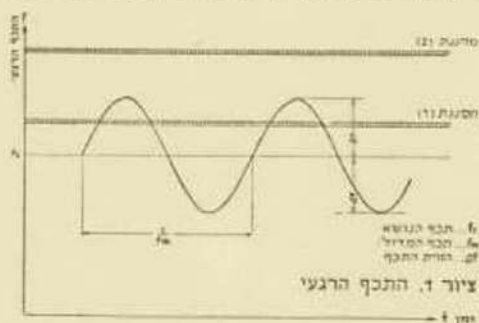
את תכף הנושא בנינו (ראה למעלה): f_c

ואת תכף המידול: f_m

בהעדר מידול כלשהו קיים רק תכף אחד, תכף הנושא f_c . בעקבות המידול מתחפזים התכפים הצדדיים הניתנים עיי

עם התקנת חוליות רדיו-טלפון הנושאות את מרבית שיחות הטלפון הבינעירוניות השתרשה בארצנו טכניקה חדשה להעברת ידיעות על גלי הרדיו: מידול תכפם של הגלים בקצב הקול או בקצב כל ידיעה אחרת. טכניקה זו נבדלת בעיקרה משיטת המידול הרגילה אשר בה משנים את אמפליטודת הגלים בקצב נידנודי הקול אשר תכפם קטן ביחס לתכפם של נידנודי הרדיו.

להלן נדון רק בצד אחד של טכניקה חדשה זו, והיינו במדידות הקשורות בה. המדידה החשובה ביותר כאן היא קביעת עצמת המידול. עצם ניסוח הבעיה מראה לנו את הקשיים שלפנינו. בדברנו על מידול אמפליטודה, עלינו להשוות את האמפליטודה של הנושא חסר המידול עם האמפליטודה של הנושא הממודל. ערכים אלה הנם בני סדר גודל אחד. במדידות אלו נתקלים בשני ערכים שאחד מהם עולה על משנהו פי שנים לכל היותר (כאשר דרגת המידול היא 100%). שונה הדבר לגבי מידול תכף. קשה להשוות את שינוי תכף הנושא עקב המידול עם תכף הנושא עצמו כי שינויים אלה לרוב, באופן יחסי, קטנים עד מאוד; קשה להשוות שני גדלים שונים כל כך. אך קושי נוסף, רציני עוד יותר, מתעורר בשעה שמנסים להבין את מהותו של התכף המשתנה. עצם מדידת התכף דורשת קביעתו של התכף לפרק זמן מסוים (זמן המדידה) כדי לאפשר את ספירת

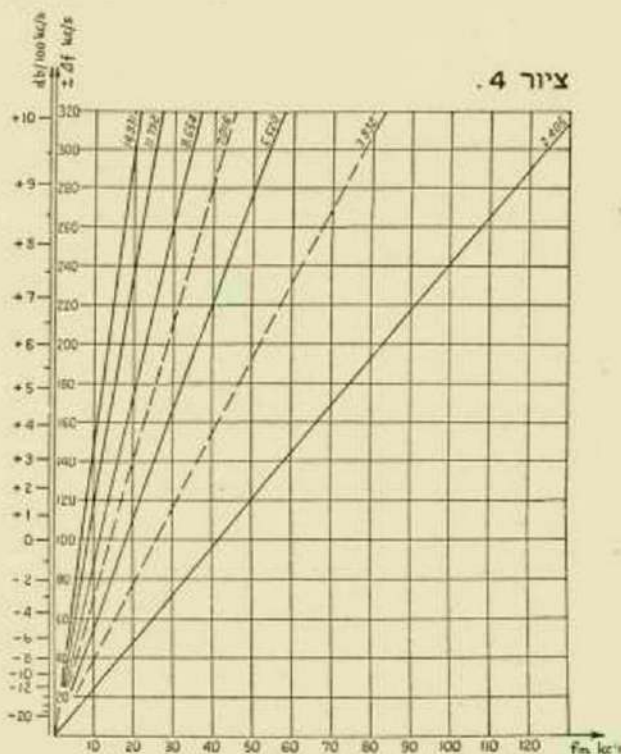

קיות האפסים שבדוגמה לעיל מעידות על חוסר לינאריות, כלומר עוות ניכר. חוקיות האפסים עוזרת לנו בשעת הנסיון שלא לעשות

ציור 4 מקל עלינו את עבודת החישוב המלווה את המדידות ומראה את הטית התקף לגבי כל תקף ממדל בכל אפס בו נפגש למעשה.

ציור 4.

שגיאות. קל לדלג על אפס מסוים והספירה המוטעית תביא לידי תוצאות בלתי נכונות. אך הסטיות מההפרשים הקבועים מראש מיד מזהירות אותנו ומאלצות אותנו לחזור על המדידה. קיומן של סטיות אמיתיות מעיד על קילקול רציני במערכת המידול של המשדר. כאשר תקף המידול גבוה לעתים קרובות נאלצים לעבור את תחום המידול המותר לפני שמגיעים אל אפס המאפשר את קביעת דרגת המידול. למשל, האפס השני עלול לדרוש מידול יתר.

במקרים אלה נעזרים בהתאפסות האמליטודה של התקף הצדדי הראשון שהיא יחסית למספר אחרי ההתאפסות הראשונה של הגושא משנים את כונו של המקלט, או מדהתקף כדי לקלוט את התקף הצדדי הראשון. שוב עלינו להזהר שמא נדלג עליו ונגיע אל אחד הכתמים הצדדיים האחרים. אחרי נסיון קצר נלמד לבחור את התקף הנכון, במיוחד בהיותו ברגע זה החזק בין כל היתר. עתה מגדילים את המידול עד אשר שוב המקלט מעיד על אפס אמפליטודה; סיפרת המידול היא $k = 3.832$ (ראה ציור 3).

להלן טבלה קטנה הנותנת את האפסים השונים לפי סדרם ואת הפרשי עצמות הכניסה הדרושות להגשמתם:

דוגמה מעשית: בשעת המדידה של דרגת המידול לגבי תקף מידול בן 12 kc/s מוצאים כי עצמת הכניסה באפס השלישי היא 0.27 V ; התנגדות הכניסה של המשדר היא 600 ohms . הטית התקף המכסימלית של המשדר היא $\pm 300 \text{ kc/s}$ מה עצמת הכניסה הדרושה למידול מלא (בטא את התוצאות ב dbm). מהן עצמות הכניסה והסטיות התקף המתאימות לשני אפסי בסל הראשונים?

מצויר 4 אנו למדים כי הטית התקף המכסימלית בנסיון היתה $\Delta f = \pm 104 \text{ kc/s}$. היות ומידול מלא חל כאשר $\Delta f = \pm 300 \text{ kc/s}$, הרי עצמת הכניסה הדרושה גדולה פי

$$\frac{300}{104} = 2.89$$

אם נבטא את עצמת הכניסה הנתונה בנסיון ב dbm ונקבל: -9.21 dbm .

עצמת הכניסה באפס השני קטנה פי

$$\frac{8.654}{5.520} = 1.57$$

האפס הראשון דורש -20.34 dbm .

בתיאור הנסיון הנ"ל נתנו הנחה חשובה: המידול הוא לינארי, ז. א. הטית התקף יחסית לעצמת הכניסה של הטון הממדל. תנאי הלינאריות באמת מתמלא בכל המשדרים המעשיים (בגבולות המידול המותר). סטיות מחו-

אסס התכף הצדדי הראשון $J_1(K)=0$		אסס הנושא $J_0(K)=0$	
K	dbm	K	dbm
		2.405	A
3.832	A+4.05		
		5.520	A+ 7.22
7.016	A+9.30		
		8.654	A+11.12

למרות שברוב המקרים — כפי שצוין לעיל — מוגבל המידול ע"י רוחב הסרט של המקלט, הרי גם במסדר מצויים מעגלי תהודה המגבילים את תחום המידול, במיוחד בתכפי מידול גבוהים. במקרים אלה אפילו האסס הראשון של הנושא דורש מידול יתר. מידות הטיה התכף במקרים אלה מתאפשרת ע"י נטישת שיטת האפססים: האמפליטודות של הנושא ושל התכף הצדדי הראשון משתוות כאשר $K=1.43 [J_0(k)=I_1(k)]$. ראה ציור 3. עתה אין עוד האוון מספקת ויש לחבר מידול מתח אל המקלט למען השוות את שתי האמפליטודות. שיטה זאת כמובן פחות נוחה ופחות מדויקת ויש להשיג תמש בה רק בשעת הצורך.

כזוהת השורות האלה להדריך את טכנאי הרדיו בתחנת השידור לבצע באופן ממשי את מידות הטיה התכף. על כן יש להוסיף כאן הערות ואזהרות אחדות.

תחום הגלים של המקלט אינו מאפשר תמיד את קליטת התכף הנושא עצמו וכך נאלצים לבצע את המדידה בחלק או בכפל של התכף הנושא. במקרים אלה הטיה התכף הנמדדת אינה חלק או כפל של הטיה התכף המבוקשת. נתאר לעצמנו, למשל, משדר בן $240 Mc$ ומקלט שגבולו העליון הוא $180 Mc$. אין כאן באפשרותנו לקלוט את התכף הנושא ועלינו להסתפק בחלק של התכף הנושא, למשל $80 Mc$ או $160 Mc$. אם המשדר מכיל דרגה משלשת לפני דרגתו הסופית, הרי הדרגה הקודמת לה מספקת לנו את התכף $80 Mc$, או גם הגל ההרמוני השני שלה, $160 Mc$. הטיה התכף הנמדדת היא $\frac{1}{3}$ (או $\frac{2}{3}$) של הערך המבוקש.

רבוי התכפים המצויים בדרגות השונות של המשדר מקל עלינו את השימוש במקלט למרות תחומי המוגבל. אך מצד שני עלול הדבר במידה מסוימת להפריע למהלך הבדיקה. בהשתמשנו במדיתת, למשל, אנו ממונים את תפוקת האוסצילטור הפנימי עם הנושא החיצוני ומקישיבים לתכף ההפרש הנוצר. כל עוד האוסצילטור הפנימי מספק תכף אחד בלבד, אין התכפים ההרמוניים הרכיבים של המשדר מפריעים לנו; יצירת תכפים הרמוניים באוסצילטור עצמו גוררת שיבוש הסון הנשמע כאשר נוסף על מיוזג התכפים היסודיים חל גם מיוזג התכפים ההרמוניים, שבהם טיפסת המידול רק חלק מסיפסת המידול לגבי תכף הנושא הנבדק. זו האחרונה מתאפסת בעוד שהתכפים ההרמוניים ממשיכים להשמיע את קולם ובוזה מטשטשים את האסס והופכים אותו למנימום גרידא. במקלט סופרהטרודיני המצב דומה כאשר מביאים בחשבון את התכפים ההרמוניים של האוסצילטור הפנימי.

קושי נוסף מתעורר כאשר המידול מלווה זמזום (hum) במקרה זה מכיל הסינגל מראש הרבה סרטים צדדיים קרובים לנושא שאין לסלקם ע"י סלקטיביות המקלט. שוב עלינו להסתפק במינימום במקום לקבל אסס ברור. לפעמים רצוי במקרים אלה לקלוט את התכף הצדדי הראשון הנוצר עם המידול, היות ואין בקרבתו התכפים המפריעים הנ"ל.

המידה הופכת בלתיאפשרית כאשר תכף הנושא עצמו נפגע ע"י המידול — אך דבר זה פירושו תכנון בלתי נכון של המשדר ואין הוא צריך להדאיגנו. יתרונה של שיטת מידותנו בפשטותה ובדיוקה. שיטה זו משמשת לכיוולס של כל המכשירים המודדים הטיה תכף באופן אחר. שיטתנו מוגבלת בכך, שהיא נותנת את הטיה התכף רק בשביל טון פשוט ובודד. אין השיטה מאפשרת קביעת הטיה התכף בזמן פעולתו התקינה של המשדר, בהיותו נתון למידול מסובך. כפי שראינו נבדלת מידות מידוליתתך בעיקרה מדידת מידוליתתת. מושגים חדשים רבים מתעוררים גם בבדיקת העוות הנוצר במשדרים ובמקלטים למידוליתתך. שאלת העוות חשובה במיוחד בהעברת טלפונים רבת העורקים על פני חוליות מידוליתתך. שאלות אלו תדונה בפעם אחרת.

המשמעת בדואר ארצות הברית

3. ברקוני

התראות, נזיפות, וכד', ברם, באמצעי משמעת אלה היתה הנהלת הדואר משתמשת במידה מופרזת ובשירות לב, והתוצאות היו הפוכות מאלה שהתכוונה להן. בביקורי בבתי דואר בארה"ב לפני כשנה, מצאתי שיטת עונשין שונה לחלוטין, שיטה אשר לפיה נרשמות נקרי דות לחובתו של העובד לפי חומרת המשגה או הפעולה.

יעילות המנגנון המשלתי תלויה במידה רבה במשמעת בעבודה. לעצמנו, אין לנו עדיין כל חוק המספיק בבעית המשמעת ולכן אין גם שיטת עונשין לגבי עבירות מסוג זה. משללת המנדט היתה נוהגת בעיקר בשיטת עונשין של קנסות, שעות עבודה נוספות, ללא תשלום, אזהרות,

מ"ס 50 ועד ל"ס 100 נקודות	נסילת רשות
" 500	זיוף בספר ההופעות
מ"ס 100 ועד ל"ס 500	מתן הודעה כוזבת לממונה
מ"ס 100 " ל"ס 500	מתן רשות לאיש זר לנסוע
מ"ס 10 ועד ל"ס 500	בסוכני דואר
" 5 " ל"ס 20	חוסר אדיבות כלפי הקהל
" 10	אי מתן הודעה על מחלת העובד
" 10	איחור במתן תשובה למכתב הממונה
	דוורים
" 5	אי העברת מכתב מכתובת לכתובת כדרישת המוען
" 5	אי קבלת חתימה מהמוען
" 10	עבור מכתב רשום
" 20	איחור במסירת מכתב דחוף
" 10 ועד ל"ס 50	אי-רשום שינוי כתובת
" 700	איחור במסירת מכתב מתוך רשלנות
	דואר וחבילות
" 10	קבלת חבילה או מכתב רשום באריזה בלתי מתאימה או בתשלום בלתי מספיק
מ"ס 5 ועד ל"ס 25	שגיאות החוזרות ונישנות במיון מכתבים
" 10	אי החלפת חותמת או החלפה בלתי נכונה
" 5	גרימת אחר בלתי מוצדק במשלוח דברי דואר
" 10	אי החתמת מכתב דחוף בבית דואר היעוד בזמן קבלתו
" 10	אי מתן הודעה על משלוח דואר שלא הגיע
" 10	השארת מכתבים בשק דואר לאחר פתיחתו כתוצאה מרשלנות
מ"ס 10 ועד ל"ס 20	משלוח שק דואר למקום ייעוד בלתי נכון
" 10	קבלת חבילה ללא כתובת של השולח
" 20	מסירת חבילה ללא קבלת חתימה של המוען
" 5	אי בדיקת תעודת המשלוח או גילוי שגיאות במשלוח
מ"ס 10 ועד ל"ס 50	משלוח דואר רשום בלי עדות
	כספים
	הוצאה של המחאת דואר

כל משגה ומשגה הנו מוגדר, ומספר נקודות קצוב לו, ובהגיע מספר הנקודות עד למכסימום קבוע, מפסיק העובד את ההעלאה השנתית בדרגה.

עד לדרגת סיקור הנמוכה ביותר קיימות 14 דרגות המתחילות מדרגה 1 במשכורת של 2,100 דולר לשנה ועולות בתוספת של 100 דולר לשנה עד לדרגה 14 עם משכורת של 3,400 לשנה. ההעלאות בדרגות אלה הן שנתיות אבסולוטיות, פרט למקרים שהוזכרו לעיל, בהם נצטברו לחובתו של העובד נקודות מעל למכסימום.

ככל שהעובד ותק יותר ונמצא בדרגה יותר גבוהה כן המספר המכסימלי של נקודות שניתן לו לצבור ללא עונש הוא קטן יותר, כלומר מפסיק בעל ותק גרשה אחריות יתרה וידיעות רבות יותר.

חישוב הנקודות הוא כדלקמן:

לפקיד או דוור בדרגה 1 מותרים ללא עונש 400 נקודות בשנה.

לפקיד או דוור בדרגה 2 מותרים ללא עונש 350 נקודות בשנה.

לפקיד או דוור בדרגה 3-11 מותרים ללא עונש 300 נקודות בשנה.

לפקיד או דוור בדרגה 12-14 מותרים ללא עונש 275 נקודות בשנה.

כל עליה מעל למספרים אלה גוררת עיכוב בהעלאה השנתית עם הפסד כספי של מאה דולר.

אולם כמו שיש רישום של נקודות לחובתו של עובד כן יש רישום נקודות לזכותו, ובחישוב להעלאה מקבלים בחשבון את מספר הנקודות נטו.

מענין לציין שבקביעת מספר נקודות העונש הושם הדגש על התנהגותו של העובד, ועל יחסו וגישתו לעבודה, יותר מאשר על השגיאות השיגרתיות שעובד עלול להכשל בהן.

למשל, בו בזמן שעבור טעות במשלוח של איגוד מכי תבים נקבעו 2 נקודות עונש בלבד, הרי בעד אי ציות להוראות הממונה, או ויכוח אתו, או ויכוח עם עובד אחר בזמן מילוי תפקידו, נקבעו מ"ס 100 ועד ל"ס 500 נקודות.

כמו כן רואים כמקרה רציני ביותר אי הרקת תיבות מכתבים; בו בזמן שעבור מסירה של מכתב רשום או מכתב מבוטח למען בלתי נכון העונש הוא 30 נקודות, הרי בעד אי הרקת תיבת מכתבים העונש הוא מ"ס 100 ועד ל"ס 300 נקודות.

עבור איחורים לעבודה העונש הוא נקודה לכל דקה של איחור מעל לחמש דקות בתנאי שהאיחורים עד 5 דקות לא חזרו יותר מ"ס פעמים בחודש.

אין אפשרות להביא את החישוב המלא של הנקודות ואביא כאן רק חלק.

משמעת כללית

העדרות מהעבודה ללא

נקודות	לביט דואר בו השרות	נקודות	כעד פעולה המוסיפה
" 250 ועד 20	כבוד לדואר	" 20	אינו קיים
" 500	בעד הגנה על רכוש	" 25	הכנסת שנויים אי תיקונים
" 250 ועד 20	ממשלתי תוך סכנת נפשות	" 10	בהמחאת דואר
" 50	בעד הצעות ממשיות	" 50	שגיאות בתוך המחאת דואר
" 75	לשיפור השרות	" 10	מתוך אי זהירות
" 250 ועד 20	בעד מילוי התפקיד במשך 6	" 50	תשלום המחאות דואר
" 50	חדשים ללא שגיאות וללא	" 10	למוטב בלתי נכון
" 75	איחורים	" 250 ועד 20	שגיאות בד"ח העשור
" 500	בעד נתיגה במכונית דואר		והרי רשימה קצרה של נקודות הנרשמות לזכותו של העובד :
" 250 ועד 20	במשך ששה חדשים		מהירות במיון מעל
" 50	ללא תקלה		לנורמה הרגילה
" 250 ועד 20	הרשימה היא די ארוכה ומפורטת, ובמקרה של צורך		גילוי כסף מזויף
" 50	איכל להמציא פרטים מלאים. לדעתו ראוייה שיטה זו,		גילוי המוביל למאסר של
" 250 ועד 20	לכך שהנהלת הדואר יחד עם ועדי העובדים יתנו דעתם		עובד גנב
" 50	עליה.		

הצעה לשיפור ספר הטלפון

מ. יואלי

לקיור. במספר הטלפון של נבעתים למשל ניתן "רמת גן מס. 7287 (המועצה)", אך הרי נמצאים בנבעתים גם טלפונים אחרים (עיין למשל ע' 136, מדור הקריה). ודוגמאות אלו אפשר להביא לרוב.

קשיים נוספים נגרמים לנוקקים לספר הטלפון תשי"ב על ידי כללי החיוב המסובכים ואופן ניסוחם הבלתי מוצלח. מאחר שהצלחת למשל לגלות את מלון "רמת אביב" בין מוסדות הקריה בעמוד 136, תמצא שמספר "381". אך אם אינך במקרה בתוך הקריה, אלא אישם בתל אביב, חיוב המספר "381" לא יועיל, אלא עילך לחיג "381-68". ועל כך אין רומזים כלל כללי החיוב שבראש מדור הקריה (עמוד 136), אלא עילך לפנות לעמוד 59, (מדור תל אביב) על פנת לגלות סוד זה.

ואיש תל אביב הרוצה למשל את משרד העבודה של חולון, עליו לחיג "14-97", אך יוכל לדעת זאת רק לאחר שיעיין גם בעמוד 195 (מדור חולון), שם יגלה את שתי הספרות האחרונות הדרושות לו (משרד עבודה מס. 14) וגם בעמוד 59, שם יגלה את שתי הספרות הראשונות הדרושות לו (קשר אל חולון — "97").

לאחרונה הותקנו מרכזי משנה נוספים באזור תל אביב, שהקשר מתל אביב אליהם הוא לפי מתכונת חולון, וכללי החיוב לפי הנוסח המקובל הולכים ומס' חבכים.

אין פלא, אםכך, שרבים מעדיפים פניה אל פקידת המודיעין (מספר "0"), על פענוח סודותיו של ספר הטלפון תשי"ב, ופקידות המודיעין, ביחוד בתל אביב, עמוסות עבודה מיותרת, וכמעט ואין להשיגן על כן, והמבוכה רבה ומיותרת.

בזאת ברצוני להעיר על כמה ליקויים רציניים של ספר-הטלפון תשי"ב ולהציע דרך לתיקונם.

הליקויים בספר הטלפון תשי"ב

הנוקק לספר-הטלפון תשי"ב חייב לדעת גיאוגרפיה מיוחדת במינה, מעין "גיאוגרפיה של הדואר". לפי גיאורפיה זו אין נמצאות למשל שכונות מונטפורי ונחלת יצחק בתל אביב, אלא בקריה (ע' ספר הטלפון, ע' 136), וכן נמצא בקריה מלון-הנגים הידוע "רמת אביב". רחוב הקישון ורחוב לוינסקי נמצאים ביפו (ע' 137), ומשטרת כפר סבא נמצאת ברעננה (ע' 244), וכיוצא באלה לרוב. במלים אחרות — ספר הטלפון ערוך לפי מדר של מרכזי-טלפון, ומתוך נימוקים טכניים אין תחומיהם של מרכזי הטלפון מתלכדים בתחומים הגיאוגרפיים המתאימים.

טבעי הדבר שהנוקק למספר-הטלפון של מלון "רמת אביב" יחפשנו במדור "תל אביב", אך שם לא ימצאנו! וכן לא תמצא את משטרת כפר-סבא במדור "כפר סבא" ולא תמצא רבים מבין בעלי-הטלפון התל אביביים במדורם, מדור "תל אביב".

ומי "חכם" ויעלה על דעתו לחפש את מלון "רמת אביב" בין מוסדות הקריה דווקא? הרי אין לדרוש מכל ציבור המטלפנים הנוקקים לספר הטלפון להיות מעין בלשים.

קשה הבעיה גם כאשר ליושבים שאין להם מרכז טלפון משלהם, אך בכל זאת קיים קשר טלפוני אליהם. בעמוד 234 של ספר הטלפון ניתנת אמנם "רשימה של ישובים עם קשרי הדואר והטלפון"; אך גם רשימה זו

הכלל (ב) הפשוט כולל, אם כן, את הקשר אל מנוי תל אביב, יפו, רמת גן, חולון, בתים וצהלה, ובא במקום השורה הארוכה של כללים מסובכים הנהוגים כיום. בצורה דומה לכך יש לנסח את יתר כללי החיוב. מנוי תל אביב ורמת גן לא יצטרכו למעשה שום כלל מיוחד אלא יחייגו בכל האיזור של תל אביב, הכולל את יפו, רמת גן, חולון, בתים, וצהלה את המספר הרשום בספר.

בראשי המדורים של חולון, בתים וצהלה רצוי לחזור על כלל הקשר הפנימי בצורה הבאה: —

ה ע ר ה : — מנוי חולון מתקשרים ביניהם על ידי חיוב שתי הספרות האחרונות בלבד, למשל "14" במקום "14—97".

אך אין סעם להביא בראש המדור של חולון את כל כללי החיוב למנויי חולון, היות והמעין במדור מעונין בקשר לחולון, ולא לחולון.

(4) הסדר הגיאוגרפי

בראש מדורי המנויים יובאו המדורים של ירושלים, תל אביב, (כולל יפו והקריה), וחיספה. אחרי כן יובאו יתר הערים והישובים שקיים קשר טלפוני אליהם. ליד שם העיר או הישוב יצוין שם האיזור. פרט לאיזורי תל אביב וחיספה יתלכד לעת עתה שם האיזור עם שם מרכז הטלפונים המתאים. במקרה שעיר או ישוב מחר ברים לשני איזורים או יותר יצוין האיזור ליד כל מנוי.

למשל: —

אבוקה, קבוצה (בית שאן) 37

אבו גוש, משטרה (ירושלים) 3232

אביחיל (נתניה) 18

אבן יהודה (אבן יהודה)

אביאסף א. 27

אגודה צרכנית וכו' וכו' 7

וכו.

נבעתיים (תל אביב)

אילון נחום 68—485

מועצה 7288

כפר סבא

"אגד" (כפר סבא) 216

משטרה (רעננה) 17

וכו.

נראה לי שהשינויים המוצעים באופן עריכתו של ספר הטלפון יקלו בהרבה על ציבור המטלפנים בארץ וכן על מקידי המודיעין.

על מנת להתגבר על הקשיים הנ"ל הנני מציע לערוך את ספר הטלפונים הבא לפי נקודה ראית של ציבור המטלפנים ולא לפי נקודת הראות של הנהלת הדואר הנוחה לעורכי הספר, אך מקשה על הציבור הרחב. יש לנהוג אם כן לפי הכללים הבאים. המתאימים גם למקובל בחייל.

(א) יש לערוך את ספר הטלפון לפי סדר גיאוגרפי מקובל, ולא לפי סדר של מרכזי הטלפון.

(ב) יש לראות את ה"קוד" (code) של מרכזי טלפונים כחלק של מספרי הטלפון המתאימים. בהתאם לשני כללים אלה יש לנהוג בדלקמן:

(1). תל אביב, יפו, הקריה

כל הטלפונים שבאיזור העירוני של תל אביב—יפו (כולל הקריה) יובאו במדור אחד, לפי סדר האלף-בית. לא יצוין במיוחד, אם הטלפון מחובר למרכז תל אביב, למרכז יפו או למרכז הקריה. המספרים ינתנו בצורתם השלמה, ד"א יחד עם הקוד, אם ישנו כזה, למשל: —

קולנוע "מגדלור" — 3905.

קולנוע "יפאור", יפו — 8—0457.

מגן דוד אדום, הקריה — 68—574.

מלון "רמת אביב" — 68—381.

במקרה של מספר עם קוד, יסריד מקף בין הקוד לבין יתר המספר.

(2). חולון, בתים, וצהלה

היות וחולון, בתים וצהלה מהות יחידות גיאוגרפיות נפרדות, ייכללו מנוייהם במדורים נפרדים. המספרים ינתנו ביחד עם הקוד כגון (במדור של חולון): —

משרד העבודה 14—97.

בראשי מדורים אלה יצוין שהאיזור הוא "תל אביב" (ע"ן לחלן).

(3). כללי חיוב

במדור הקדמה מיוחד בשם "הוראות שימוש בטלפונים אבטומטיים" יש להסביר את כללי החיוב החדשים. את כללי החיוב למנוי הקריה יש לנסח כך: —

כללי חיוב למנויי הקריה (מספרי טלפון תל אביב 68—999 — 68—000

(א) קשר אל מנויי קריה אחרים

חייג רק את שלש הספרות האחרונות של המספר, למשל "381" במקום "68—391"

(ב) קשר אל מנויים אחרים באיזור תל אביב

חייג את הספרה "9" ואחרי כן את המספר הדרוש.

הדואר ואסציה) (רוח, עופות, וביחוד יונים, ואחרון
אחרון תיבת הדואר, ולפי שהתפתחות לא פסקה, עתידה
גם נוסחה של שילוח עלידי מטוס ואולי אפילו ראקטות).

ב

הרוצה, ויכול לעיין בספרי ולקרוא את שתי הנוסחאות
המובאות שם — האחת מאוחרת יותר, מעשה חייל יהודי
בצבא הצאר, השולח מכתב על ידי הדואר אל הקדוש
ברוך הוא, והוא מתגלגל לידי הנגראל אלכסייב; האחרת
קדומה יותר מעשה ביהודי עני בכפר הונגארי, השולח
מכתב, על ידי הרוח, אל הקדוש ברוך הוא, והוא מתגלגל
לידי בעל אחוזה. שתי הנוסחאות חסרות את החידוד
שבבדיחה, כלומר את התלוצה על דמייטירחה היתירים;
והיא ראייה שהחידוד הוא תוספת מאוחרת, כביכול תרר
מת'הומור לספור מעשה עממי תם. ועתה אוסיף, כי
המוטיב הזה משמש עד עתה ענין לגלגלי עיבוד וכן,
למשל, ראה דוד ברידזור לעשותו נושא לספורילדים;
מכתב לאלהים ("קינדעריזשורנאל", ניו יארק, שנת ל',
חוב' 8, אדר תשי"ח) והוא מעשה ביהודי ואשתו, שישבו
בעיירה ולא היה להם במה לקנות צרכי פסח; היתה
האשה דוחקת וחוזרת ודוחקת בו, והוא השיב לה תמיד:
די יעזור. יומיים קודם פסח נעצבה האשה ביותר וראתה
גם בעלה נואש, אמרה לו, כי יכתוב אגרת לקדוש ברוך
הוא, וכשתמה עליה, איך אפשר לשלוח אגרת כזאת,
אמרה לו: אתה כתוב ואני אשלחנו. עשה כדבריה
ואשתו קנתה בתייונים וקשרה את המכתב לרגלה והעדי
פתה. עפה בתייונים עד שירדה על אילן לנוח ונסתבכה
רגלה בענפיו. עבר עשיר במרכבתו, ראה את בתייונים
המתלבטה, צויה לעבדו להתירה. עשה העבד כמצותו,
והביא לאדוניו את האגרת, וזה פתחה וקראה וצויה
לעבדו, כי יקח צרור מצות, כמה בקבוקים יין, בשר ודגים
ויביאם ליהודי שבעיירה. העבד עשה כן, ולפי שהגיע
לבית העני בשעה מאוחרת בלילה, הניח את צרכיוסס
על הספתן והלך לו. למחרת בבוקר, כשהווג מצא את
המתנה, לא יכלו תחילה להוציא הגה מרוב שמחה, ואחר
אמרה האשה בעינים דומעות: צדקת, אישי, אלהים
באמת עזרנו.

כשקראתי את הסיפור, נתעוררתי על הצד השות והי
שונה שבינו ובין הנוסחה על העני בכפר הונגארי,
שהבאתי בספרי (על פי הנוסח שהובא ב"הצפירה", שנה
ט"ו, ונעתק בספרו של ר' שלמה בכור חוצין "מעשים
טובים", בגד תר"ן), וביקשתי לדעת, מהיכן לו למחבר,
לדוד ברידזר, עיקרו של הנוסח שלו ופגיתו אליו בזה
והשיבני, כי הסיפור נמצא לו בחוברת, שענינה דברי
קריאה לתג הפסח, ונערכה בידי ש. שפיירא בפילדלפיה,
ומחבר הסיפור שם — ח. גולדבוים. ולענינו עתה חשוב
ביותר הצד השונה בין הנוסח של "הצפירה" והנוסח של
"קינדעריזשורנאל" מבחינה אמציעיתחבורה — ראשון,
שהוא קדום יותר, מסתייע בדואר שמשמשתו הרוח;
אחרון, שהוא מאוחר יותר, מסתייע בדואר שמשמשתו
היונה, וכבר ראינו נוסח מאוחר משניהם, מעשה החייל
היהודי, המסתייע בדואר שמשמשתו תיבת הדואר.

לקט מאת ש.ח.ט.

אגרת לאל עליון *

דב סדן

ולואי זיהא ברשימה זו לשעשע
מעט, שעשועו של חידוד ודעת,
את העמלים בחולכתאגרות בישראל,
אותם וחבריהם.

א

באוצר הבדיחה מצוי המוטיב של תם ותמים, הפונה
בשעתידחקו באגרת לאל עליון ומבקש לצרכו סכום של
כך וכך ואגרתו מתגלגלת לאדם עשיר, וזה ממציא לו
לבעליהאגרת חלק הסכום המבוקש, ובא אותו תם ותמים
באגרת אחרת לאל עליון, מה ראה לשלוח על ידי אותו
עשיר, שנטל לעצמו דמייטירחה יתירים.

ודריונוב באסופתו, סי' 2088 מביא מעשה בשמיעה
בטלן, שלא היה בידו כדי צרכי פסח, וכתב מכתב לקדוש
ברוך הוא וורקו לשמים והביאו הרוח לידי רוטשילד,
ושלח להביא את שמעיה, ואמר לו, כי אלהים שמע את
תפילתו ושלח לו על ידו חמשים זהובים, הביא שמעיה
את הסכום לאשתו, אולם כשמסרם לידה נעצב לאמור:
מי יודע כמה הותיר רוטשילד בידו דמי טירחה. לדעתו
של דריונוב, אפשר בדיחה עתיקה היא, והוא מביאה, כפי
שמעיה הפולוקלוריסטן האידו הגודע י. ל. כהן מפי
ישישה בקהילת אייונשטאדט שבבורגנלאנד ורשמה בדי
אלקט שבפיה, ואף ציין דוגמאות מאוצרותיהבדיחה של
עמים אחרים (גרמנים, פולנים, לאטים).

וכבר הראיתי (בסמארי): "בדיחה וגלגולת", דבר הש
בוע, גל. 84, וכן בספרי: "קצרת צימוקים", ציונים
לסי' 932, עמ' 508 ואילך, כי הבדיחה הזאת נוסחתיה
מרובות ומגיעות עד ימינו וליקוטן כדי ספר, ומי
שיתרח בכך יוכל גם להראות דרך התפתחותה של הב
דיחה לגלגוליה במקביל לדרך התפתחות של תחבורות

(*) נכתב במיוחד עבור "הדאר"

ועוד זאת, בספרי הזכרתי משמו של ש. דובנוב מעשה שהיה — עם גזירת הגיוס (רקורטשינא) ברוסיה, בימי הצאר ניקולאי הראשון, נתאספו החסידים בקונסטאנטין ישן לאחר התפילה וכתבו מכתב להקדוש־ברוך־הוא, שיעביר את רוע־הגזירה, ונתנו המכתב ביד אחד מבני הקהילה, שמת זה מקרוב (תולדות ימי עם עולם, כרך ט', סעיף 22, עמ' 113). ועתה אוסיף, כי ענין זה מקורו בזכרונותיו של אברהם דב־ר נוסלובר (מהלא"ל) המספר מעשה שהיה בתקפ"ח, בעיר מולדתו קונסטאנטין ישן, שהיה בה איש, ר' אברהם יעקב שמו, והוחזק בעלי־שם "ובמות איש־שיבה מאנשי בית־המדרש שלח על ידו אגרת בקשה לשמים והשיבוע בהשבעות, כי יבוא חסדו בה. כל העיר התאספו בבית־החיים וחתמו על האגרת, שכתב הבעל־שם, ועזר לו הרבי ר' יוסף לייב בן המגיד והוסיף על ההשבעות, וגוסלובר כותב בתר"ה: "זה שבזע עשרה שנה אשר נהיה הדבר הזה ועוד לא שב הציר הנאמן הזה ולא השיב דבר למיחלים לתשובתו" (זכרונות מימיה־הנעורים, 1881, ח"ב, עמ' 37). והכותב חוזר לכך ומספר, כי הוא כמעט שהיה עד־ראיית לאותו מעשה, שכן שב לעיר מולדתו "בעצם היום ההוא בטרם באתי הובל לקבר האיש, אשר זקני העדה גואלו לתת בידו כתב־בקשה, לגשת עמה לפני כסא כבוד האדון ה' צבי אות — היום ההוא היה יום מבוכה ומהומה ומבוסה לכל בני־ישראל בעיר־מולדתי. למקטנם ועד גדולם יצאו לבית־מועד לכל חי, ויבכו בכי גדול ותעל שועתם השי־מימה" (שם, ח"ג, עמ' 1).

וכן אוסיף, כי סיפורו של גוסלובר נעשה נושא לתל־מידו, מנדלי מוכר ספרים. בסיפורו "די ענטדעקונג פון זאהלין" (גילוי והלין, נדפס במאסף "הילף", ורשא,

דאר

ירחון לעניני דאר, טלגרף, טלפון ורדיו

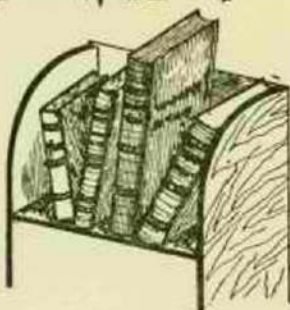
חברי המערכת: ז. אלישיב, י. גליק, י. גרינזולד, מ. ירושלמי, א. ד. קולמן.

בשש החיבורות הראשונות השתתפו החברים: א. א. אביאסף, ד. אבני, מ. אדריץ, ש. אישלאה, ש. אלראי, א. אריון, ח. אשכנזי, ח. בן מנחם, ר. בן צבי, ט. בראונר, מ. א. ברסן, צ. ברקוני, א. גלבוץ, ח. ט. גובר, י. גרינזולד, ש. דיאמנד, ג. דיין, ש. מ. ואל, י. זוסמן, מ. חוקי, ש. חיים, ש. ח. ט., מ. חנין, ח. טוביה, מ. י., מ. יואלי, י. כהן, ג. לביואן, ש. לכמן, י. לגווי, ד. מיוזן, ש. ג. שין גון, ש. ניסנבוים, א. ס., דב סדן, א. ס., י. פ., י. פקטה, ר. מ. רודניצקי, ש. רוניק, ג. ר., א. רון, א. רנן, ר. שמואל.

מתקבלת החתימה לשש החיבורות הבאות

אין המערכת מחזירה כתבי יד

הדאר במקורות

מוגש ע"י ר' שמואל

משלוח מכתבים (דואר ואנגריה) בספרים החיצוניים

חשמונאים א'

... ויכתוב המלך אל כל מלכותו להיות כולם לעם אחד.

... וישלח המלך ספרים ביד מלאכים לירושלים ולערי יהודה ללכת אחרי חוקים נכרים לארץ. (שם, מ"ד)
... בכל הדברים האלה כתב למלכותו ויפקד פקידים על כל העם ויצו לערי יהודה להקריב בעיר ועיר. (שם, נ"א)

... וישלחו מכתבים אל יהודה ואחיו לאמור: נאספו עלינו הגויים מסביבנו להפחידנו.
... עוד המכתבים נקראים והנה שליחים אחרים באו מן הגליל קרוצי בנדים מבשרים כדברים האלה. (שם, נ"ד)

... וישלח דמיטריוס אל יונתן ספרים בדברי שלום לגדל אותו. (י', ד')

... ויבא יונתן לירושלים ויקרא את הספרים באוזני כל העם והאנשים מן המצודה.
... ויכתוב ספרים וישלח אליו כדברים האלה לאמר. (שם, י"ז)

... אכתוב גם אני אליהם דברי תנחומים וגדולות ומתנות למען יהיו אתי לעזר וישלח אליהם כדברים האלה: המלך דמיטריוס לעם היהודים שלום. (שם, כ"ג, כ"ד, כ"ה)

... ויכתוב אלכסנדר המלך אל יונתן לצאת לפניו. (שם, ס')

... ויאות המלך ויכתוב ליונתן אגרות על כל אלה כמשפט הזה. המלך דמיטריוס ליונתן האח שלום ולעם היהודים. פתשגן האגרות אם כתבנו אל לסתנס שארנו עליכם גם אליכם כתבנו למען תראו. (י"א, כ"ט, ל', ל"א)

... ואל בני אשפרטה ולמקומות אחרים שלח אגרות כאלה. (י"ב, כ)

... ויתנו להם אגרות עליהם למקומותיהם כי ישלחום לארץ יהודה בשלום. וזה פתשגן האגרות אשר כתב יונתן אל בני אשפרטה. יונתן כותן גדול ומועצת זקני האומה ושאר עם היהודים לבני אשפרטה האחים שלום. עוד לפניו נשלחו אגרות אל חניה הכהן הגדול מאת אריס המולך בכס כי אחים לנו כאשר יראה הפתשגן ויקבל יונתן את האיש השלום בכבוד ויקרא את האגרות אשר נאמר בהן ברור על ברית ואהבה. ואנחנו אם אמנם אין צורך לנו בדברים אלה כי הספרים הקדושים אשר בידנו הם לנו תנחומים. הואלנו לשלוח את האגרות אליכם לחדש אחזה ואהבה לבלתי התנכר אליכם כי עתים רבות עברו למן אשר שלחתם אלינו. (שם, ד', ה', ו', ז', ח', ט', י')

... ועתה בחזרנו את נומוניוס בן אנטיוכוס ואת אנטיכטרוס בן וסין ונשלח אל הרומיים לחדש את האהבה אתם והברית שמלפנים וצוינו להם ללכת גם אליכם ולדרוש שלומכם ולמסור לכם האגרות מאתנו על החדוש ואחותנו. ועתה טוב תעשו להשיבנו על אלה. וזה פתשגן האגרות אשר שלח לחניה. ארס מלך בני אשפרטה, לחניה כהן גדול שלום. נמצא בכתב על בני אשפרטה והיהודים כי אחים הם וכי הם מגוע אברהם. ועתה אחרי אשר ידענו אלה, טוב תעשו לכתוב לנו על שלומכם ואנחנו כותבים לכם מקניכם ורכושכם לנו הם ואשר לנו לכם הוא ונצו כי יודיעוכם על אלה. (שם, ס"ז, י"ז, י"ח, י"ט, כ', כ"א, כ"ב, כ"ג)

... וישלח אליו דמיטריוס המלך כדברים האלה ויענהו ויכתוב לו את האגרת הזאת. (י"ג, ל"ה)
... וזה פתשגן האגרות אשר שלחו בני אשפרטה. (י"ד, כ')

... וישלח אנטיוכוס בן דמיטריוס המלך אגרות מאי הים אל שמעון הכהן ושר היהודים ולכל העם. (שם, ט"ו)

חשמונאים ב'

... לאחים היהודים אשר במצרים בברכה האחים היהודים אשר בירושלים ואשר בארץ יהודה שלום טוב. (א', א')

... במלכות דמיטריוס בשנת מאה וששים ותשע כתבנו לכם בצרה ובמצוקה שבאה אלינו בשנים ההן למן סור יסין ואשר אתו מן הארץ הקדושה והממלכה. (שם, ו')

... ובהיותנו נכונים לעשות את תג הטהרה. כותבים אנו לכם ויפה תעשו לתג את הימים. (ב', ט"ז)

... וכראות פיליפוס כי מעט מעט בא האדם להצלחה ומיום ליום הוא הולך ומשכיל במעשיו ויכתוב אל תלמי שר צבא שדה ארם ופיניקיה לכוא לעזרתו בעניי המלך. (ז', ח')

... וכאשר לא הרפו מכאוביו ממנו כי בא עליו משפט האלהים הצדיק, כתב אל היהודים באבוד תקותו את

האגרת הזאת ובה כעין בקשת רחמים ובה נאמר ככה.

(ט, י"ח)

...ומטעם לזיכרון נכתבו אל היהודים אגרות ובהן

(י"א, ט"ז)

נאמר.

...באגרת המלך היה בה לאמר.

(שם, כ"ב)

...ואל העם היתה אגרת המלך ככה.

(שם, כ"ז)

...וגם הרומיים שלחו להם אגרת ובה כתוב ככה.

(שם, ל"ד)

יהודית

...ויכתוב יהויקים הכהן הגדול אשר היה בימים

ההם בירושלים אל יושבי בית אלוה ובית חומותיהם אשר

מגנב ליורעאל לפני העמק אשר קרוב לירושלן.

(ד', ר')

ריאלים וקמו כולם כאיש אחד והלכו לבית-הדואר. אך בית-הדואר עדיין סגור היה על מסגר, ואף השערים היו נעולים. לאט-לאט התלקטו ובאו אל בית-הדואר המוני אדם, והרחוב מלא אותם. הכתריאלים היו משוטטים לכאן ולכאן, מתהלכים ומפזזים מקוצריות, עומדים ומתמודדים בכל גופם, מסלסלים בפאותיהם ומנגנים בלחש ניגוני הלל.

כשפתח יארימי השוער את שער בית-הדואר, נדחקו הכתריאלים וסרצו כולם יחד אל הבית פנימה. חרה אף יארימי והראה אותם, כי פה הוא בעל הבית, ועמד וגירש את כולם החוצה. נכנעו מפני יארימי ועמדו מבחזן, עומדים ומחכים לווידיל, כי יוציא אליהם את "הצפירה"...

...בקיצור, באותו מעמד נמנו וגמרו, שציגו כח-ריאליקה צריכים אף הם לרכוש להם מניה אחת ממניות הבאנק היהודי, ואולם נקל לדבר דבר מלעשותו: כיצד רוכשים מניה ממניות הבאנק, אם הכתריאלים שקועים כאן, בכתיאליקה הגידחת, והבאנק היהודי מקומו במדינות הים, בלונדון הרחוקה? התחילה פרשת מכתבים — מכתבים לשם ומכתבים לכאן, שמעיה המזכיר הריק בקבוק של דיו עד שקיבל ידיעה נכונה, כיצד ישלח הכסף ולאן ישלח. ואחר כך, כשידע כבר היטב, כיצד ישלח הכסף ולאן ישלח, קפץ עליו רוגזו של מנהל הדואר הכתריאלי, מיודענו מנהל הדואר הכתריאלי, פריץ שמן ומסורבל בגופו, בן-אדם מפונק הוא מטבע בריאתו ואינו יכול לעמוד מפני ריח השום (אף עליו שבאכילתו השום מאכלת-אווה הוא לו). כשהודים באים בהמון לבית-הדואר, הרי זה אוטם את חוטמו, יושב וכותב וקורא:

— הוי, שלום... שלומקא... ריח שום...!

כשהגיש לו שמעיה המזכיר את המעטפה, עיין בה וזרק אותה אל פניו:

— הכתובת על גבי המעטפה אינה כתובה כהלכה. בפעם השנית זרק אותה שוב אל פניו: ילך ויביא חומר חותם. בפעם השלישית, כשלא היתה לו עוד כל תואנה, התחיל בודק במעטפה ומסתכל בה מכל עבריה. מתיך את החומר ומניח את התחתונות ושואל את שמעיה המזכיר, כדי להביט אל פניו: מה ענינו אצל לונדון, שהוא שולח כסף לשם? ביקש שמעיה המזכיר, כפי הנראה, להתהדר

בית הדואר בכתיאליקה (1)

דפים מוגשים ע"י ש. אלראי

...וכשנתחממו הלבבות ונסתערו הרוחות, חדלו להמתין לווידיל, שיעשה חסד עמם ויבוא לבית המדרש לספר להם חדשות על הקאפיטאן דרייפוס, והתחילו באים בעצמם לביתו. וכשקצרה רוחם לבוא לביתו של זיידיל, התחילו הולכים אתו לבית-הדואר לקבל את "הצפירה" בכל בוקר, ושם, בבית הדואר, גופו, היו קוראים את החדשות, מבררים ומלבנים את הדברים, הומים ורועשים וצוחים בקול-קולות, מדיינים ומתנגנים כולם יחד, כדרך הטבע. לא פעם אחת נזף בהם האדון המנהל של בית הדואר ורמז להם רמזה מנומסת, כי בית-הדואר אינו כבתי-כנסיות וכבתי-מדרשות יהודים להבדיל:

— אין זה בית מדרש לפניכם, יהודאים מצורעים, ולא כאן המקום לקהל סוחר-מוכר...! ...ואולם הכתריאלים לא שעו אליו ולא דבריו. הוא שמך עליהם עבים של חרפות וזלזולים, והם עמדו בחבורה וקראו את "הצפירה" ודיברו על דרייפוס. ...כשעלה עמוד השחר והאיר היום, נזדרזו הכתריאלים מאת שלום עליכם, תרגום י. ד. ברקוביץ, הוצאת "דביר" ת"א (כתבי..... כרך חמישי).

(2) שם, דרייפוס בכתיאליקה, דפים פט, צ.

(3) שם, שם, דף צ"ג.

— גש הלאה, טיפש! — אומר לו המנהל בצחוק. — כלום לי תספר סיפורי בדים? יהודי לעולם רמאי הוא! אילו היה אחר במקומי, לא היה מקבל מידך מעטפה זו כלל! יהודע אתה, כי יש לאל ידו להחרים את מעטפתך ולאסור אותך עם כל הקהל שלך על זה, שאתם מנצלים אותנו ושולחים את כספנו ללונדון? אנחנו עובדים ועמלים, מפרכים גופנו בכל עבודה קשה, והי יהודאים הללו באים אלינו, אוכלים ושותים מן המוכן, ולא עור, אלא שהם לוקחים גם את כספנו ושולחים אותו לכל הרוחות, למין באנק יהודאי!...

ראה שמעיה המזכיר, כי נוקש בלשונו והביא רעה על נפשו, קפץ את פיו ולא ענה דבר. את כל אשר לו היה נותן, אילו יכול היה לחזור מדבריו, אלא שהחרטה באה תמיד לאדם לאחר זמן. ולכן בידך את האלוהים, שקיבל את השובר בשלום, ויצא מבית הדואר אבל וחפור ראש...!

(4) שם געגועים על בית אבא, דפים ק"ב-ק"ד.

לפני מנהל הדואר, ענה ואמר לו בגאווה ובגודל לבב: — הכסף הולך ישר אל הבאנק היהודי שלנו! הציץ מנהל הדואר בשמעיה מתוך תמחון: — באנק יהודי? מנין להם ליהודים באנק שלהם? אמר שמעיה בלבו: "הואיל וצורר היהודים אתה, אלמדך פרק בהלכות דרך ארץ, וידעת פירוש של באנק יהודאי!" והוא עומד ומספר לו בדרך גוזמה, כי הבאנק היהודי ראשון הוא לכל הבאנקים שבעולם. הונו מגיע למאתים אלף מיליון לירות זהב אנגליות. בכסף מדוינתו הרי זה הון עצום, אשר לא יספר מרוב, לפי שלירה אנגלית אחת תעלה בכספנו כמעט למאה! נענה המנהל, כשהוא לוקח בלשונו את החותם וטובעו בחומר המותך, ואמר:

— נגיה, כי בפעם הזאת אתה משקר ככלם! לירה אנגלית עולה בקושי לעשרה רובל.

— במה דברים אמורים — מבקש שמעיה לתקן את המעוות — בלירה פשוטה! אבל לירה של זהב ערכה הרבה יותר!

פכים קטנים

ש. ניסנבוים

באחת מערי המזרח התיכון גרה משפחה שווייצרית שהיתה רגילה לתחליף מכתבים אחת לשנה עם כל בני המשפחה והידידים בחו"ל. באחד מימי דצמבר הגיעו לבקורת 86 מכתבים, כולם כתובים בידי אם המשפחה. כל מכתב הכיל 6-4 עמודים, כתובים ביד, ודנים בכל שאלות החיים, נוגעים בספרות ואף בפילוסופיה, והי מופלא דבר, — בלי חזרות; כל מכתב — יצירה בפני עצמה.

באותו זמן נתקבלו מכתבים גם מאשה בלגית, מאותו החוג התברתי. אך מה רב ההבדל! מכתביה של זו היו גדושים פרטי פרטים על הליכות הבית, סדור החדר, רים, קבלת אורחים וכדו', ולא נשכחו אף התפריטים של סעודות החג, והסכסוכים עם משרתי הבית. כתיבתו של האמריקאי חסרה בדרך כלל, נימה אינדי המונית אמריקאית.

והרי צרפתי שיצא לפנסיה. בניו פזורים בארבעת חלקי חבל והוא נשאר יחידי וגלמוד בארצו. האיש חסכן, ככל בני עמו, ומדי חודש הוא כותב כעין ביולטין, בו הוא מספר על אשר אתו, ומשיב לשאלות שונות של ילדיו. את ה"ביולטין" הוא מדפיס בארבעה טפסים, ושולח העתק לכל אחד מהם...

הכותבת, ילדה לידת האיטי, מוצאה מעורב — אמה בת האי, ואביה יליד צרפת. היא כותבת לאדם שהכירה ע"י חליפת מכתבים. מכתבה קצר — כארבעה דפים — אולם ברכים שלמים לא יוכלו למסור תאור יפה יותר של האי, תושביו, חייהם וכל המתרחש ביניהם. הרבה למדתי ממכתב זה.

ד. אל גינת הזולת ירדתי...

(מרשימותיו של צנזור במלחמת העולם השנייה)

— המשך —

איני מומחה לגרפולוגיה ואיני יודע כמה מן הדיוק יש במדע זה. אולם בטוח אני שכתובת המכתב, צורתו, סגנונו ותכנו משקפים לא בלבד את אפיו של האדם, אלא מעידים נאמנה אף על עמו של הכותב.

שהסיבה לשתיקתה היתה אחרת — היא הצליחה להשיג את התרופה במקום.

והרי מעשה שקרה לפני "פרליהבור", אדם נסע למזרח הרחוק ולא נתקבלה כל ידיעה הימננה. אשתו חזרה לשלומה ופנתה לצנוורת בבקשה מיוחדת, שלא להשהות את בקורת מכתביו לכשיחזקבלו. המנהל העביר את המכתב לממונה על הדואר מהמזרח הרחוק. בהתקבל הדואר משם היה הלה בודק את אלפי המכתבים, מוציא את המכתב המבוקש, עומד על גבו של הצנוור ומעביר את המכתב ע"י שליח מיוחד אל האשה הדואגת לבעלה. וכך נהג במשך חדשים רבים.

פעם נתקבל מכתב מהחיות, שנועד לאשה אחת באיטליה, כלומר בארץ האויב. הדבר עורר חשד, כמובן, והמכתב נבדק. הכותב, חייל אוסטרי (החשד גבר) נתקל בשעת התקפה במדבר המערבי, בחייל איטלקי גוסס, שחזר בלי הרף על שם אשתו שהשאיר בבית.

נעצר האוסטרי אצלו ולא עזבו עד שעצם את עיניו, חפץ בכיסו והוציא משם את תמונת האשה עם פרח מיושב. שם החייל את התמונה במעטפה, רשם את כתובת האשה, והוסיף כי בעלה מת כגבור ושמה על שפתיו. הצנוור היה נרגש, פנה מיד אל הממונים עליו ולא הרפה מהם עד שהרשוהו להעביר את המכתב לתעודתו.

אם אחת שכתבה לבנה, פתחה במלים אלה: "קודם כל אפנה אליך אדוני הצנוור. ידעתי את טרדותיך ואת רוב עמלך. אל חכעס עלי, שמכתבי ארוך מדי. אם אני, וזה שנים רבות שנותקתי מבני, וזהו מכתבי הראשון לאחר הפסקה ארוכה; ולכן אתך הסליחה וישר כוחך..."

מכתב מעין זה מכפר על הרבה מרירות שעבודתו של צנוור גורמת לו.

— סוף יבוא —

ואני נזכר במכתבו של יהודי ליטאי, בחור צעיר הנוסע לארץ-ישראל. בדרכו הוא עובר את רוסיה, טורקיה, יוון, מצרים וסוריה. המכתב ארוך, והוא כעין כליבו. איוו עין ואיוו אוון! הכל הוא רואה, הכל הוא שומע, ומבחין, ורושם — בדקר משוכלל.

ועוד מכתב נחרת בזכרוני. הכותב, יהודי תימני שעלה ארצה. באותיות רש"י ועצירות, כפנינים הללו, הוא מתאר את נסיעתו ושר על הים. את חטאי אני מזכיר — שלשה ימים רצופים לא יכולתי להפריד הימנו. קראתי, שניתי ושלשתי, עד שידעתינו עליפה.

לא מצאתי הגדרה קולעת יותר על מקומם של הורים במשפחה מזו שניתנה ע"י אשה יהודיה שנתגלגלה לאמריקה הדרומית. משנודע לה על מות הוריה, כתבה: "הורים משולים לכריכת ספר. כשהכריכה שלמה — הדפים מאוחזים; אבדה הכריכה — העלים הולכים ונפרדים, הולכים ונפורים".

ולבסוף כותב אחד: "באחד מספריו של הגאון מחילנא זצ"ל מצאתי כתוב: הלך אחד טעה בדרך ללא-מוצא. כשכבר אבדה תקותו כמעט, ראה ההלך קברים בדרך. שמה ואמר: קברים — סימן לחיים. במקום שיש קברים יש ישוב... רבונו של עולם, טוען הכותב — יהודי ליטאי שנשבה בין הנאצים — "קברים רבים סביבי, הישוב אינו!"

במשך הזמן נוצר "קשר" בין הצנוור לבין הכותב; הוא נעשה שותף לחוויות הכותב, ולפעמים אף לוקח חלק פעיל בהן. אציין מקרים אחדים.

אשה אחת שגרה בק. היתה חולה במחלת-הסוכר. בתה היתה שולחת לה מדי פעם תרופת אינסולין, שאי אפשר היה להשיגה בעיר מגוריה של האם. כל פעם שהאם היתה מבקשת את התרופה, היה הצנוור מעביר את המכתב מחוץ לתור. זמן ממושך לא נתקבל כל מכתב מהאם, והצנוור דאג מאוד וחשש שמא מתה האם, חלילה. ומה גדלה שמחתו כשנודע לו מתוך אחד המכתבים,

ציון על מצבת קברי

(עם הצעת חוק שרות המדינה)

מרדכי חנין

גיות או דתיות, לא השתייך לשום ארגון, מפלגה, מין או גזע...

מעולם לא קבל יותר ממשכורת אחת ותמיד קבל אותה בסוף החודש ולא בהתחלתו. ואך ורק מאוצר המדינה. לא קבל מתנות. לא עסק בשום עבודה מחוץ לשירות המדינה. לא השתתף בעסק פרטי, ואף פעם לא היתה לו טובת הנאה... מכיון שלא עבר עבירה "שיש בה משום קלון", לא קבל התראות או גזיפות, ולא עמד בפני בית-דין משמעתי.

פקיד ממשלתי פשוט היה. מעולם לא הימרה אמרי הממונים עליו. לא בקש דבר ולא דרש יותר ממה שניתן לו. לא חלה אף פעם, וגם לא קבל אף יום מחמשת הימים שאפשר לקבל בלי תעודת רופא. לא קבל את השנים מששת ימי החופשה שאפשר לקבל בשנה. לא רימה בפרטים בבקשתו להתקבל לשירות המדינה ולא רימה בבחינות ועל כן לא שלם את הקנס של: 2.500 ל"י. לא קבל כתב מינוי (למרות שחיכה לו כל כך הרבה). לא השתתף בוועדים ונציגויות. לא היו לו כל השקפות, מדי

קידו וחחה דעה בפומבי בעניני עבודתו אך ורק לפי רשות הממונים עליו.
עבד עבודות חוץ לאחר שעות עבודתו, לטובת המדינה ושללא על מנת לקבל פרס.
את כל המצאותיו מסר לממשלה והיו לקנין המדינה, ותמיד קבל שבחים וגם מכתבי הערכה.
את כל נפשו ומאודו מסר והקריב לטובת מדינתו עד יום מותו.
ולמרות הכל הועמד על ידי הקהל בשורה של פושעים, חדלי אישים, נחותי דרגה ופרזיטים.
אנא ציינו כל זאת על מצבת קברי למען ישראל בהיס' טוריה ויחרת זכרי, והיה, אם יקצר מצע האבן מהשתרע, כתבו רק זאת :

פ. נ. ש.
(פה נקבר שנית...)
פקיד ממשלתי נאמן

לא נשם ולא התפתחו ריאותיו. לא כתב באף עתון ולא הצהיר שום הצהרה של בקורת על הממשלה לא בכתב ולא בעל פה. לא התיר אף לרגע קס את כבליו, ואף פעם לא יצא מכליו.
לא התחצף עם הקהל, ולא העליב איש. לא מעל ; לא נטל ; לא חמס ; לא גזל ואף לא העיד.
לא היו לו סמכויות מספיקות, ושום ספק מעבודתו. אולם בהתחשב עם חיוניות תפקידו לא הגיש כל בקשה להתפטרות.
תמיד השתדל להיות מסור ונאמן. פריון עבודה, אדיבות ויעילות היו בראש מאוייו.
הצהיר הצהרה מפורטת על רכישו וחובותיו.
חתם על הצהרת שבועה "לשמור אמונים" וכו' ואת שכרו העביר תמיד למלחת המדינה, לקרנות לאומיים, למוסדות בטוח, לקופת תגמולים, למס הכנסה, למס אחיד, להשלמת דמי החבר במוסדות הקואופרציה ופק' דונות בחברת החשמל...
שמר בסוד כל אינפורמציה שהגיעה אליו בתוקף תפ'

חסכון חובה וביטוח קיבוצי

ר. בן-צבי

שיקרא "קרן לחסכון חובה וביטוח קיבוצי" (מקומית לע"צ) שתתבסס על תשלום של 1 ל"י לחודש לקרן חסכון חובה ו-250 פ"ר לחודש לקרן ביטוח ארצי. קרן זו תאפשר לעובד לקבל הלוואה בשעת הצורך ופיצויים במקרה אסון או במקרה פיטורין. אם גם לא נפתור את בעיותיהם הכלכליות של חברינו באופן סופי הרי אם נצליח להקל במקצת על מצבם, דינו.

הטבלה דלהלן המבוססת על 1000 חבר בתור יחידה, מראה את דרך הגשמת הרעיון.

א. הכנסה :	
1000 חבר בתשלום של ל"י 1 לחודש	
"לקרן חסכון חובה" =	12.000 ל"י לשנה
1000 חבר בתשלום של 0.250 ל"י	
לחודש "לקרן ביטוח במקרה	
אסון או פיטורין" =	3.000 " "
	15.000 " "

המסרה

ב. הלוואות : אחרי שנה ראשונה 400 הלוואות עד הסכום של 25 ל"י = 10,000 ל"י ; אחרי שנה ראשונה 5 הלוואות עד הסכום של 100 ל"י לזמן ארוך = 500 ל"י, לפי הגרלה ; אחרי שנה שניה 500 הלוואות עד הסכום של 30 ל"י = 15,000 ל"י ; אחרי שנה שניה 10 הלוואות עד הסכום של 100 ל"י לזמן ארוך = 1,000 ל"י, לפי הגרלה ; אחרי שנה שלישית 500 הלוואות עד למשכרת חדשה נסו — 90 ל"י בממוצע = 45,000 בערך.

אצל עמים נאורים בעלי רמת תרבות גבוהה דאגות הממשלות לביטוח סוציאלי ותשלומים לעת זקנה לאודחיה. דוגמה תשמשת ארצות הברית, שווייצריה ואנגליה עם תכנית בברידג' שלה.

דאגת הממשלה לספק את דרישותיהם של אזרחיה מביאה ברכה לכלכלת של המדינה ותוך כדי כך לציבור בכללו.

מדינת ישראל אמנם התחלתה לעצמה את הדרך גם בשטח זה אולם יעבור, ודאי, זמן לא מעט עד אשר תוכל להגשים את תכניתה.

לכן שומה על העובדים כולם ועובדי המדינה בכללם להגשים את דרישותינו בצורה חלוצית כדרך כל המפ' עלים בארצנו. אין להסתפק בהגשת עזרה רוחנית בלבד ; הושטת עזרה חמרית לעובד במקרה הצורך חסיר ממנו חלק מדאגותיו וע"י כך יוכל להתמסר לעבודתו במרץ רב יותר.

דאגת המחיר לא פסקה עדיין גם אצל עובד המדינה. לא פעם קורה שעובד זקוק לסכום כסף שמעל להוצ' אותו השוטפות, כגון, לידה, נשואין, חופשה וכו' ואין באפשרותו להשיגו אלא ע"י הלוואה.

לא מעטים הם עובדי המדינה שאין להם רורבה כספית אפילו לחודש אחד והם מוכרחים לקנות את מצרכיהם בהקפה ומי מאתנו אינו למוד נסיון בשטח זה וחזה מבי שרו את הדבר.

את דאגתו זו אפשר להסיר מלבו של החבר ע"י יצירת נכס ליקבירי וקונסולידציוני של חובותיו הכספיים

אחרי שנה שלישית 10 הלוואות עד למשכרת חדשה
אחרי שנה שלישית 10 הלוואות עד למשכרת חדשה 150
ל"י לזמן ארוך = 1,500 ל"י לפי הגרלה.

ג. קרן ביטוח : במקרה אסון, יושלם 500 ל"י (יסודר
ע"י ביטוח משנה קיבוצי) ; במקרה פיטורין יושלם 50
ל"י (לפקידים, הרשומים בתקן).

ד. 15%—20% מהקרן יוחזקו במוזמנים בבנק בחש"ב
בזן עז"ש, לשם החזרת החסכונות במקרה של צורך.

העזרה בהלוואות שתניתן לחבר נוכל להגדיל בעת
הצורך במקרים יוצאים מהכלל, ובאופן אבטומטי במשך
השנים עם הגדלת הקרן מדי שנה בשנה.

אחרי עזיבת מקום עבודתו של החבר, רשאי החבר
לקבל את חסכונותיו בחזרה.

במקרה של פירוק הקרן, מתחלקים הרווחים בין

החברים לפי תקנון של הקרן.

התחלת הפעולה צריכה להיות בדואר ירושלים, ת"א
וחיפה. בצורה לוקלית גרידא. אפשר יהיה למזגם אח"כ
במשך הזמן. שלב, שלב תורחב הקרן ע"י איגוד עובדי
המדינה גם בין יתר עובדי המדינה שבשאר המשרדים
במחוז, בשלב יותר מאוחר אפשר יהיה להרחיבה בצורה
ארצית. לא מן הנמנע שבמשך הזמן יקבל הדבר צורה
ממלכתית גם לשאר האזרחים ואנו נהיה הגורם לכך,
בתור מניחי היסוד.

אני רואה בתוכנית זו כר נרחב לפעולה לטובת העובד
דים ולטובת המדינה כולה.

מן הראוי שהועדים המקומיים ואלה העומדים בראש
האיגוד יתנו דעתם על כך, ויתחילו בפעולה. ויפה שעה
אחת קודם.

זוטרות

המונע את השימוש במעגלים. הקשיים מרובים במיוחד
באלסקה, שם שורר קור למטה מאסט ברוב ימות השנה.
חברת בל ניסתה להשתמש באוירון כדי להסיר את הקרח
מן החוטים. והגסיון עלה יפה. עקרון השיטה הוא טיסה
נמוכה של אוירון (כ"ז מטרים מעל הקוים) במהירות של
160—170 ק"מ לשעה. סחף האויר, הגורם על ידי האויר
רון, גורם להתבקעות הקרח ולנפילתו מעל החוטים.
במרכז ארצות הברית שם מלווה הכפור לעתים קרובות
בערפל סמיך, טיסות אלו מסוכנות למדי.

תור לעגלת טלפון. עקב התפתחות המהירות של הישוב
העולה על קצב התפתחותם של שירותי הטלפון היה
הכרח ליצור תור שלפיו מתקנים טלפונים. תור זה כולל
כעת 15,000 בקשות בקרוב.

העפת מבט על המתרחש בבריטניה, השניה בשטח
התפתחות הבוק לאחר ארצות הברית, תשמש לנו חצי
נחמה. על שאלתא בפרלמנט הבריטי ענה השר הממונה
על הבוק כי רשימת מבקשי הטלפון, המחכים בתור,
כוללת 547,765 בקשות ; וזאת למרות שצידוד הטלפון
באנגליה הוכפל מאז סרוץ מלחמת העולם השניה ולמרות
דרגת התפתחותה הגבוהה של תעשיית הבוק הבריטי, אכן
יש לנו אחים לצרה.

★

נסויים במדריך מרכזות אלקטרוני DIRECTOR בריצ'מונד, לונדון

השנים האחרונות ראו התפתחות מהירה מאד בטכניקה
האלקטרונית ובשימושה למטרות שונות כגון, מכונות
חישוב אלקטרוניות והמתקן המכונה "מוח אלקטרוני".
מהנדסי הדואר הבריטי עמלים זה מכבר כדי לבנות

שירותי טלפון בממלכת הירדן. לפי הסטטיסטיקה של
1.4.52 של ממלכת עבר הירדן, קיימים ל-1,367,000 תושבי
ביה של מדינה זו 53 מרכזי טלפון מהם 8 אוטומטיים
(עם 475 מגויים) ו-45 מרכזות יד (עם 3,310 מגויים).
מספר המכשירים, (כולל שירותים ממשלתיים שונים הוא
5,592. 54 טלפונים ציבוריים משרתים את הקהל בכל
רחבי הממלכה. בתאריך הנ"ל היו קיימים 124 קווים
בינעירוניים ו-7 קווים בינלאומיים. בשנה החולפת הת-
קיימו 6,922,790 שיחות מקומיות. 2,003,620 דקות של
שיחות בינעירוניות, 614,322 דקות של שיחות בינ-
לאומיות. הכנסותיה של ממלכה זו היו בערך כפולות
מהוצאותיה.

צירלס ויטסטון. השנה מלאו 150 שנה להולדתו של
צירלס ויטסטון החוקר האנגלי הנודע בשטח הבזק. בגיל
21 פרנסתו היתה על בנית כלי נגינה שהביאה אותו לידי
חקירות אקוסטיות. משנת 1837 הוא עסק עם ו. א. קוק
בבניה מכשירי טלגרפי שפעל על בסיס העברה חשמלית.
ויטסטון המציא קאלאידופון kaleidophone להדגמת
תנועותיהם של עצמים משמיעי קול, וגילה את עקרונות
הסטראוסקופ stereoscope, מכשיר אופטי הממוג שתי
תמונות שחת לתמונה יחידה בעל שלושה ממדים. הוא
תיכן אמצעים לבדיקת מתכות, באמצעות בדיקת הספק
טרם של ויקים היוצאים על ידי התפרקות חשמלית, מן
המתכת.

צ'י. ויטסטון היה פרופסור לפילוסופיה נסיונית בלונ-
דון. הוענקו לו אותות כבוד רבים ובסוף חייו קבל תואר
של אצילות.

אווירונים מסירים קרח מקוים עיליים. באזורי אקלים
קרים עלול להתהוות מעטה של קרח על החוטים העיליים

של אנדרסן והאחים גרים. התכנית הוחלף מדי יום ביומו. על ידי חיוג מספר מתאים יכולים תושבי וינה לקבל דרך הטלפון תפריט לארוחת צהריים, אינפורמציה מקיפה על מהלך רכבות ואוטובוסים, תנאי מזג האוויר, תוצאות אחרונות של משחק הכדור רגל, וכן את הצליל הדרוש לכוון כלי נגינה. (במחנה).

★

שמעתי ורשמתי...

הובא לדפוס ע"י

ש. אישלאה

א.

האמיר עבדאללה (זה היה עוד בתקופה שעבר הירדן היתה אמירות) הזמין שיחה טלפונית לבגדד. הטלפוניסטית במרכז הבינעירונית שבחיפה לא ידעה מיהו שהזמין את השיחה ומכיון שהיה לה מכיר ששמו כשם האמיר חשבה לתומה שזה האחרון הוא שהזמין את השיחה. בהגיע התור, היא צלצלה למספר המזמין ואמרה לו: — הי, עבדאללה — שיחתך לבגדד — דבר!...

האמיר נדהם מנוסת ההודעה ומלה לא היתה בפיו. הטלפוניסטית ממשיכה: — יא שייך, הן אמרתי לך שבגדד על הקו ואם לא תדבר אפסיק את הקשר...

האמיר פנה לגציב העליון בתלונה ורץ מיוחד יצא מיד לחיפה לשם חקירה ודרישה.

התוצאות היו שעבודתן של הטלפוניסטיות היהודיות במרכז הבינעירונית בחיפה הופסקה ועד קום המדינה היתה המרכז הבינעירונית "יוזנרין".

ב.

הטלפון מצלצל והטלפוניסטית במרכז חיפה שואלת:

— מה רצונך, גברת?

— הזמנתי שיחה לירושלים וטרם קבלתי ואני לא אוכל לחכות...

— אך מי את הגברת?

— המלכה נאולי.

— נעים מאד ואני, הנסיכה אליזבת...

— איוו חוצפת, הלא אמרתי לך כי אני נאולי, מלכת מצרים.

— ואולי המלכה ויקטוריה, קיסרית בריטניה הגדולה?...

נשמעה דמיקה חזקה: הטלפון הושלך ארצה עד שנחפץ לרסיסים.

הוגשה תלונה ובשעת החקירה טענה הטלפוניסטית כי היא אינה מוכרחה לדעת מיהו המדבר. היא קבלה עונש סמלי בלבד על שנכנסה בוויכוח ושלמה קנס של עשרים וחמשה גרוש.

(מפי צפורה מדגולין — המפקחת הראשית

במרכז הטלפונים — חיפה)

מרכזות טלפון אבטומטיות באמצעים אלקטרוניים.

לעומת שיטת המתנים האלקטרוניקניים אין למתקנים האלקטרוניים אביזרים מתנועעים; הם פועלים במהירות ובדיקנות, והוצאות התקנתם והחזקתם יכולות להיות נמוכות בהרבה מאשר אלו הכרוכות במרכזות הנמצאות בשימוש כיום.

ששה מדרכי מרכזות אלקטרוניים הורכבו במרכזת ריצ'מונד, לונדון.

המדריך, כידוע, הוא אותו החלק של ציוד המרכזות אשר מגיב (במרכזות לונדון) על חיוג שלוש אותיות מצד המנוי ומקשר אותו עם המרכזות הרצויה לו. מדריך אחד עושה פעולה זו כחצי מליון פעם בשנה. הסוג הקיים של המדריך האלקטרוני מנוי, פעולתו מלווה ברעש מה ונתון לבלאי מהיר.

יש לציין שזו הפעם הראשונה שמתקן חיוג שכולו אלקטרוני מופעל במרכזות טלפון ציבורי.

יש עדיין בעיות רבות הדרושות פתרון, לפני ששימוש חדש זה של טכניקה אלקטרונית יביא לידי מרכזות טלפון אבטומטיות שכולה אלקטרונית.

(על פי:

Telecommunication Journal, August, 1952.)

★

מפה ושם...

— ליקוטים —

ש. מ. ואל

א. סדרים

— אין מה לדבר, בדואר שלנו שוררים סדרים נאים! לפני שבועיים כתבתי מכתב לידוד, והבוקר רואה אני, שהוא עודנו בכיס... (הדור).

ב. בעיה מסובכת

בבית הדואר שח אדם אל ידיו:

— ראה נא מה רב היאוש בפני האשה אשר ליד כן הכתיבה.

— מה פלא, השיב הידיד, היא "מרכיבת" מברק והיא צריכה להסתפק בעשר מלים... (דבר).

ג. הבול העתיק ביותר בעולם

בול דואר אוסטרי, אשר מומחים מעריכים אותו כעתיק ביותר בעולם, נמכר באנגליה תמורת 50 אלף דולר.

עד כה היה הבול העתיק ביותר בול אנגלי משנת 1840. בחוגי הבולאים קוראים לו "הפני השחור", אבל הבול האוסטרי מקורו משנת 1839. (חרות).

ד. ספורים בטלפון

החל מהראשון בספטמבר על ההורים בווינה לחייג מספר א-60-0 וילדיהם יוכלו לשמוע דרך הטלפון ספור, שישודר מעל גבי מכשיר. בסדרה ספורים מובחרים

מותיקי הדואר

חיים פרנס

התחיל בעבודתו בדואר בשנת 1920. כיום סגן מנהל מחלקת החשבונות

יעקב רחביה

התחיל בעבודתו בדואר בשנת 1920. כיום מנהל שירותי הטלפון

גבריאל לוי

התחיל בעבודתו בדואר בשנת 1920. כיום מנהל סניף הרצל בדואר תל אביב—יפו

עובד הדואר וצו השעה

א. גלבוש

מה הן הסיבות לאולת היר שפשתה בצבורנו ? עלינו לתת את התשובה לשאלה זו, ומוטב יום אחד קודם. במשך התקופה הקצרה של עצמאותנו חלה התקדמות עצומה במעמדו וזכויותיו של העובד במדינה בכלל וזה של עובד המנדט לשעבר בפרט ; משכורתו של עובד המדינה אינה נופלת בממוצע מזו של עובד אחר בעל משרה קבועה ; נציגיו עומדים במגע רצוף עם ההנהלה ומביאים בפניה את תביעותיו ; לזכותו הישגים סוציאליים חשובים בשטח חופשה לסוגיה השונים, הענקות, תוספת עבור שעות נוספות ועבודה בשבת, הכשרה מקצועית ללא תשלום, ועוד הרבה הישגים אחרים. מצבו של העובד מלפני ארבע שנים אינו עומד בשום השוואה עם מצבו כיום. מכל מקום נראה שציבורנו ברובו הגדול הוא קצרי-רוח. אין אנו מעריכים כראוי את היקף השינוי שחל, ואין אנו רוצים להבין שמדינה אינה נבנית בשנה אחת ולא בארבע שנים, אנו מלאים טענות כריזמות, ישנם בלי ספק גילויים לא מעטים של מסירות והקרבה, אך נודה שרבים מאתנו נוקטים בדרך שאינה עולה בקנה אחד עם החובות שהתפקיד מעמיד בפניהם. דומה שהעובד למד את זכויותיו ביתר קלות מאשר את חובותיו. ולעומת זאת אין כמעט איש בינינו שיחמיץ הזדמנות (נאותה ובלתי נאותה) להתחמם בחומו של המשטר הליברלי הקיים.

המדינה קמה והעם לקח לידינו את השירותים הממלכתיים והחל לבצר אותם ולטפחם. הוא הגיח את היסודות שהביאו אותנו למעמד של מדינה מאורגנת, מוכרת ושוחת זכויות.

מכל ההישגים שלנו בולט הישג אחד שהוא חשוב לאין ערוך : מעמד הפועלים זקף את קומתו. זכורים לנו הדימויים בהם עבדנו תחת שלטון זר. באותם הימים לא היתה כמעט כל נציגות לעובדים, ורק שנתיים שלוש לפני חום המנדט החל ארגון עובדי הממשלה בפעולות של ממש. כיום השתנו פני הדברים. המדינה קמה והחזון הפך בציאות.

רעיון כיבוש העבודה היה בימים ההם רעיון חלוצי אולי יותר מאשר היום, אולם מאז קום המדינה הועתקה נקודת הכובד למשהו אחר והוא : שירות טוב לעם ולמדינה גם יחד. בזה מתבטאת התמורה הכבירה שחלה ושהיתה צריכה להביא בעקבותיה מפנה יסודי ביחסו של העובד לתפקידו ולפריון עבודה גבוה יותר, כי עצם ההכרה שהגוף שואף לבנין מדינתו ולפיתוחה, מן הראוי שתעורר בך את הרגש הנעלה של יצירה.

ומה קרה למעשה ? האם אנו עדים לפריון עבודה מוגבר ? האם אנו עדים לשמחת יצירה שהיתה צריכה לסחוף את כולנו בכח איתנים ? — התשובה ברורה למדי.

נשכיל לעשות זאת, אין ספק שרבים מאתנו יראו את הדברים באור אחר לגמרי. כעת עלינו לדרוש את המאמץ מעצמנו, אף אם דרך זו נראית קשה, הרי בסופו של דבר היא הדרך הקלה והקצרה ביותר.

לסכום :

חושבני שהועדים המחוזיים צריכים לתת את דעתם על בעיה זו שהיא ראשונה במעלה. עליהם להיות הגורם המכוון, ולתנחות את דרכו של הפועל יחד עם העמידה במערכה על זכויותיו.

כולנו רוצים בקידומה, כולנו שואפים להיטיב את תנאיו של העובד, אך תהיה זו אשליה גמורה אם נרצה להשיג זאת ע"י הגשת תביעות בלבד. כן, המצב הוא קשה והעובד לא השיג את מטרתו עדיין, אבל עבודה גדולה כבר נעשתה בכחן זה, אנו נמצאים בדרך. אל לנו להציג ביע רק על הליקויים. ברור שיש לקויים, אבל ישנם גם דברים חיוביים רבים ועלינו לראותם.

וזאת עלינו להבין : את עלית מעמדו של העובד יש לראות מתוך פרספקטיבה יותר רחבה של הזמן, ואם

מכתבים למערכת

לכי מערכת הידאר.

החדשה עמ' 136 ואנציק, כללית "יורעאל" ב' 429. ב. הסיבה שבגללה נבטלה המצאתו של ריס הוא ענין לויכות, בכל אופן גם מכשירו הראשון של כל לא פעל למרחק גדול יותר. ג. על ברליגר כממציא המיקרוסופון נכתב בספר העברי "מגלים וממציאים יהודים". ראה גם אנציק, אמריקנה 565 ; אנציק, "יורעאל" ב' 514. ד. המצאתו של דה'פורסט היתה האודיודה — השופרת בעלת שלש האלקטרודות — המשמשת לדטקציה, הגברה ובאוסצילטורים. ראה אנציק, אמריקנית חדשה עמ' 364, אנציק, "ברייטניקה" VII, 140. וכו' וכו'.

לבסוף — אינני חושב שיש לכנות את המקור ממנו נלקח רוב החומר — שמוצא לאור ע"י חברת "בל" — כמקור מפורק רק מהסיבה שהמבקר הנכבד אינו מכיר אותו.

ברצוני לענות לבקורת על מאמרי "76 שנה לסלפון" שהופיעה בחוברת 4. תיתי לו למבקר על השגאות הספרותיות או הלשוניות שמוצא במאמרי. סוף סוף אינני סופר. עלי רק להעיר שהמונחים הטכניים העבריים אינם ידועים דיים, ולדעתי אחד התפקידים של הירחון הוא לפרסמם. ברשימתי רציתי לעיין את הנדבכים שהוסיפו מפעם לפעם ממציאים שונים. כאן עלי לתקן את "חיד קוגניו" של המבקר : א. כל המצאה טכנית אינה "נולדת" בבת אחת. קיימות התפתחויות ושכלולים עד שההמצאה ראויה לשמוש. כך גם בהמצאתו של כל, גם לפי דעת ה"אנציקלופדיה בריטניקה" (XXI, 894) נחשב יום המצאת הטלפון ע"י כל 10.3.1876 — שבו הועבר במכשיר המשפט השלם הראשון. ראה גם "האנציק, האמריקנית

לקוראי הירחון וסופריו

ולכל עובדי הדואר ברחבי הארץ

שלוחה ברכת

שנה טובה

ולואי שבשנת תשי"ג

נשיג את כל מאוויינו

הוצאת המדפיס הממשלתי

גרסס בדפוס גרוסלם מוסט, ירושלים